

Intet jeg

Kong Milinda³⁸ sagde så følgende til den ærværdige Nāgasena³⁹: 'Hvad kaldes Hans ærværdighed? Hvad er dit navn, herre?'

'Jeg kaldes Nāgasena, høje konge. Mine munkefæller tiltaler mig som Nāgasena, høje konge. Men selv om en far og en mor giver én navnet: Nāgasena eller Sirasena eller Virasena eller Sihasena, så er Nāgasena en angivelse, en benævnelse, en betegnelse, en gængs udtryksmåde, blot et navn, høje konge. Et tilsvarende jeg findes ikke'.

Derpå sagde kong Milinda således: 'Hør mig, mine herrer, I 500 grækere og 80.000 munke. Denne Nāgasena siger: 'et tilsvarende jeg findes ikke'. Er det mon passende at billige dette?'

Kong Milinda sagde så følgende til den ærværdige Nāgasena: 'Hvis det, ærede Nāgasena, ikke findes et jeg, hvem er det så, der giver jer munke rekvisitter i form af klæder, almisser, sengesteder og lægemidler til de syge, og hvem er det, der gør brug af disse ting? Hvem er det, der vogter de moralske forskrifter? Hvem er det, der hengiver sig til meditation? Hvem er det, der virkeliggør vejen, frugterne og *nirvāṇa*? Hvem er det, der dræber levende væsener? Hvem er det, der stjæler? Hvem er det, der begår umoralske handlinger? Hvem er det, der lyver? Hvem er det, der drikker berusende drikke? Hvem er det, der begår de fem dødsynder? – Der er derfor ikke fortjenester, der er ikke mangler, der er ingen, der udfører eller lader andre udføre fortjenstfulde eller mangelfulde gerninger. Der er ingen frugt eller modning af gode eller slette gerninger. Hvis en eller anden dræber jer, er det ikke tale om mord, ærede Nāgasena. I munke har ingen lærer

eller vejleder, og der er ingen munkevielse, ærede Nāgasena. Når du siger: 'mine munkefæller tiltaler mig som Nāgasena, høje konge', hvem er da Nāgasena? Er det, herre, hovedhårene, der er Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det hårene på kroppen, Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det negle, tænder, hud, kød, sener, knogler, marv, nyrer, hjerte ... hjernen i hovedet, der er Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det da, herre, den materielle form, der er Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det følelsen, Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det forestillingerne, Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det anlæg og drifter, Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det bevidstheden, Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det da, herre, den materielle form, følelse, forestillinger, anlæg og drifter og bevidsthed⁴⁰, der er Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Er det da, herre, noget ud over den

materielle form, følelse, forestillinger, anlæg og drifter og bevidsthed, der er Nāgasena?'

Nej, høje konge.

Jeg spørger og spørger dig, herre, men jeg ser ingen Nāgasena. Nāgasena er blot en lyd, herre. Hvilken Nāgasena er her? Du taler usandt, du lyver, herre. Der er ingen Nāgasena.

Den ærværdige Nāgasena sagde derefter følgende til kong Milinda: 'Du er en sart fyrste, høje konge, yderst sart. Når du, høje konge, ved middagstid går til fods på den brændende jord og det varme sand, gør dine

fødder ondt, idet du træder på grus, småsten og sand, dit legeme bliver træt, dine tanker bliver forstyrret og der opstår følebevidsthed ledsaget af smerte. Er du kommet til fods eller i et køretøj?'

Jeg kom ikke til fods, herre. Jeg er kommet i en vogn.

Hvis du, høje konge, er kommet i en vogn, forklar mig da, hvad en vogn er. Er det vognstangen, der er vognen, høje konge? Nej, herre.

Er akslen vognen?'

Nej, herre.

Er hjulene vognen?'

Nej, herre.

Er fadingen vognen?'

Nej, herre.

Er bannerstangen vognen?'

Nej, herre.

Er åget vognen?'

Nej, herre.

Er tøjlerne vognen?'

Nej, herre.

Er pigstaven vognen?'

Nej, herre.

Er det da, høje konge, vognstangen,

akslen, hjulene, fadingen, bannerstangen,

åget, tøjlerne og pigstaven, der er vognen?'

Nej, herre.

Er det da, høje konge, noget ud over

vognstangen, akslen, hjulene, fadingen, bannerstangen, åget, tøjlerne og pigstaven, der er vognen?'

Nej, herre.

Jeg spørger og spørger dig, høje konge, men jeg ser ingen vogn. Vogn er blot en lyd, høje konge. Hvilken vogn er her? Du taler usandt, du lyver, høje konge. Der er ingen vogn. Du, høje konge, er den mægtigste fyrste i hele Indien. Hvem frygter nu, siden du fortæller en løgn?'

Hør mig, mine herrer, I 500 grækere og 80.000 munke. Denne kong Milinda siger: 'Jeg er kommet i en vogn.' Men da han bliver tiltalt således: 'hvis du, høje konge, er kommet i en vogn, forklar mig da, hvad en vogn er', kan han ikke fremvise en vogn. Er det mon passende at billige dette?'

Da han havde talt således, gav de 500 grækere den ærværdige Nāgasena deres bifald og sagde følgende til kong Milinda: 'Tal nu, høje konge, hvis du kan.'

Kong Milinda sagde derpå følgende til den ærværdige Nāgasena: 'Jeg fortæller ikke en løgn, ærede Nāgasena. Det er på grund af vognstangen og på grund af akslen og på grund af hjulene og på grund af fadingen og på grund af bannerstangen, at 'vogn' eksisterer som en angivelse, en benævnelse, en betegnelse, en gængs udtryksmåde, et navn.'

Du forstår fuldstændig, hvad en vogn er, høje konge. Det er på samme måde med hensyn til mig: på grund af hovedhårene og på grund af hårene på kroppen. ... og på grund af hjernen og på grund af materiel form og på grund af følelse og på grund af forestillinger og på grund af anlæg og drifter og på grund af bevidsthed eksisterer 'Nāgasena' som en angivelse, en benævnelse, en betegnelse, en gængs udtryksmåde, blot som et navn. Men dybere set findes der ikke et dertil svarende jeg.

(*Milindapañha* 25-28)

38. Se note s. 63

39. Se note s. 63

40. De fem *khandha*, menneskets bestanddele